

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
THE GUIDELINES FOR EDUCATIONAL MANAGEMENT SCHOOL
ADMINISTRATORS IN SMALL SCHOOLS UNDER LAMPANG
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹สุวนันท์ รุ่งแจ้ง และ ²ดวงพร อุ่นจิตต์

¹Suwanan Ringjang and ²Duangporn Oonjitt

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ประเทศไทย

Lampang Rajabhat University, Thailand.

¹suwanan7172@gmail.com, ²duangporn@g.lpru.ac.th

Received :December 6, 2024; **Revised** :January 7, 2025; **Accepted** :January 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และข้อเสนอแนะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำนวน 242 คนโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ การวิเคราะห์ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI modified และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมี

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ค่าเฉลี่ยมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ประกอบด้วย 22 แนวทาง จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ 1.ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 2.ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 3.ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 4.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง และ 5.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 6 แนวทาง

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to 1) study the present and expected conditions and suggestions for participatory management of small schools administrators under Lampang Primary Educational Service Area Office and 2) study the guidelines for Educational Management in small schools under Lampang Primary Educational Service Area 1. The sample group consisted of 242 participants, including school administrators, acting administrators, teachers, and chairpersons of the basic education boards within the Lampang Primary Educational Service Area Office 1, selected through a lottery process. The data collection tool used was a 5-point Likert scale questionnaire with a paired-response format. The data were analyzed using statistical methods such as percentage, mean, standard deviation, the PNI modified index, and content analysis. The results of the research findings revealed

that 1) The guidelines of participatory management in small schools under the Lamphang Primary Educational Service Area Office 1, overall, was at a high level. When examined by specific aspects, it was found that the area with the highest mean was decision-making participation, followed by planning participation, benefit-receiving participation, operational participation, and evaluation participation, respectively. In contrast, the desired state, overall, was at the highest level. The aspect with the highest mean was evaluation participation, followed by benefit-receiving participation, operational participation, planning participation, and decision-making participation, respectively. 2) The guidelines for Educational Management for small schools under the Lamphang Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 22 guidelines, divided into 5 aspects Planning participation with 4 guidelines, Decision-making participation with 4 guidelines, Operational participation with 4 guidelines, Benefit-receiving participation with 4 guidelines, and Evaluation participation with 6 guidelines.

Keywords : Participatory Management, Small Schools

บทนำ

การขับเคลื่อนประเทศในสังคมโลกปัจจุบัน ทำให้สังคมต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ“สถาปปฏิรูปแห่งชาติ” จึงได้กำหนดเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศชาติ การพัฒนาคุณภาพของประชากรภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ยิ่งทำให้ตระหนักว่าการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนยอมทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีปัญหาสำคัญ ในเรื่องของต้นทุนการจัดการเรียนการสอนที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่เป็นเหตุให้มีผลกระทบกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ลดลง เนื่องจากการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการศึกษา รวมถึงปัญหาโรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญและจำนวนครูไม่ครบชั้น และจากการศึกษาแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กปี การศึกษา 2563-2566 จากการศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดลำปาง

ตามผลการประชุมและการสอบถามความคิดเห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด สพป. ลำปาง เขต 1 ในเอกสารแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา พ.ศ. 2567 – 2570 พบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, 2567: 12) โดยในประเด็นทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กในปัจจุบันได้นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนนับว่าเป็นการรวมพลังสร้างความสามัคคีของบุคคลในองค์กร รวมทั้งการสร้างความรู้ความผูกพันหรือความเป็นเจ้าของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ, 2565: ออนไลน์) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาตามจุดเน้นของโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่มีความสำคัญในการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก การมีส่วนร่วมจึงมีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งสามารถนำไปวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และข้อเสนอแนะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 55 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 614 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan จากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 55 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 242 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ถึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาด้านในสภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การตัดสินใจกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การตัดสินใจเลือกโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และการตัดสินใจริเริ่มโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า การเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการวางแผนดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การระดมความคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็นในวิธีการวางแผนดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา และการกำหนดวางแผน และร่วมหาแนวทางวิธีการดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า การได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้บริหาร ตามผลสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการร่วมมือร่วมแรงกันทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ การได้รับสวัสดิการ หรือได้รับค่าตอบแทนจากการร่วมมือกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย และการพัฒนาโครงการ การจัดกิจกรรม ของสถานศึกษาตามแนวทางที่ได้วางแผนปฏิบัติร่วมกัน สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาได้ ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและสถานศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาปรับปรุงวิธีการ ในการดำเนินงาน การทำโครงการ การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา การเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วม

ปฏิบัติกิจกรรมของสถานศึกษา และการให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือใน การจัดกิจกรรม นอกเหนือจากงานประจำของสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การติดตามความก้าวหน้าของการ ดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ขณะกำลังดำเนินงาน ภายหลังจากการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การติดตามประเมินผลของการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมของ สถานศึกษา และการกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ของ สถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การกำหนด แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวางแผนเพื่อพัฒนา งานต่อไป การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ขณะกำลังดำเนินงาน ภายหลังจากการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว และการติดตามประเมินผลของการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมของสถานศึกษา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า การได้รับคำยกย่องชมเชย จากผู้บริหาร ตามผลสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการร่วมมือร่วมแรงกันทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาโครงการ การจัดกิจกรรม ของสถานศึกษาตามแนวทางที่ได้วางแผนปฏิบัติ ร่วมกัน สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาได้ และการยอมรับข้อผิดพลาด ข้อตำหนิ ข้อเสนอแนะ ในผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและพร้อมช่วยกันแก้ปัญหา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า การให้การสนับสนุน ให้ความ ช่วยเหลือใน การจัดกิจกรรม นอกเหนือจากงานประจำของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การปฏิบัติงาน การทำโครงการ การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และการส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนและสถานศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ประกอบด้วย 22 แนวทาง จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 2) ด้านการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์ มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 แนวทาง และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล มีแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วม 6 แนวทาง ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการระดมความคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็นในวิธีการวางแผนดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา แนวทางที่ 2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุความต้องการจำเป็นในการวางแผนดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา แนวทางที่ 3 สถานศึกษานำแนวคิดและหลักการทฤษฎีใหม่ ๆ จากการประชุมไปใช้ในการวางแผนดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา แนวทางที่ 4 สถานศึกษาพัฒนาความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยการวางแผนดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขณะดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษา แนวทางที่ 2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดวิธีการดำเนินงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษา แนวทางที่ 3 สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดประชุม PLC ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนที่จะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานต่าง ๆ แนวทางที่ 4 สถานศึกษากำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันกำหนดเป้าหมายแผนการทำงาน กิจกรรม โครงการของสถาน และได้รับทราบถึงข้อมูลรับรู้ถึงเหตุและผลของการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม นอกเหนือจากงานประจำของสถานศึกษา แนวทางที่ 2 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการ วิธีการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นชินในการทำงานร่วมกัน และควรดำเนินงานตามที่ได้วางแผนไว้ แนวทางที่ 3 สถานศึกษากระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถของแต่ละบุคคลในแต่ละกิจกรรมด้วยความเสมอภาคเหมาะสม และชัดเจน แนวทางที่ 4 สถานศึกษาดำเนินงานตามที่ได้วางแผนไว้ทั้งในด้านงบประมาณและวิธีการดำเนินงานอย่างเปิดเผย มีการสะท้อนผลในด้านต่าง ๆ ให้ทุกคนได้ทราบและสามารถกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกปีการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาอมรับข้อท้วงติง ข้อผิดพลาด ข้อเสนอแนะในผลการดำเนินงาน

ของสถานศึกษาและพร้อมแก้ปัญหาตามแนวทางที่ได้วางแผนปฏิบัติร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาได้ แนวทางที่ 2 กำหนดให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับสวัสดิการ หรือได้รับค่าตอบแทนจากการร่วมมือกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย แนวทางที่ 3 ผู้บริหารส่งเสริม ชมเชย ชื่นชม หรือการให้ข้อมูลผลลัพธ์ที่สำเร็จ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของทุกบทบาทในองค์กร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แนวทางที่ 4 ส่งเสริมให้มีการ PLC เพื่อรับทราบถึงผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงานและทำความเข้าใจในเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวางแผนเพื่อพัฒนางานต่อไป แนวทางที่ 2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ของสถานศึกษา แนวทางที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ขณะกำลังดำเนินงาน ภายหลังจากการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว แนวทางที่ 4 สถานศึกษาจัดทำแผนนิเทศภายในสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการประเมิน เพื่อจะได้ร่วมกันประเมินผลได้ตามสภาพจริง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และยอมรับข้อควรพัฒนาเพื่อนำมาพัฒนาต่อไป แนวทางที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และตัวแทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการออกแบบการประเมิน และยอมรับข้อควรพัฒนางานอย่างเป็นทางการเป็นกัลยาณมิตร แนวทางที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และตัวแทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกแบบการประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และร่วมกันประเมินอย่างเสมอภาค เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และข้อเสนอแนะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับของการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งในความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ก็คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมของสถานศึกษา สามารถติดตามความก้าวหน้าของ

การดำเนินงานได้ทั้งในขณะกำลังดำเนินงาน และภายหลังจากการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว เพราะการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและการติดตามงานจะทำให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ร่วมกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลี ธนะขว้าง (2566) โดยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับของการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอมรับข้อผิดพลาด ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสถานศึกษาและพร้อมแก้ปัญหาตามแนวทางที่ได้วางแผนร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้รับคำชมเชย ชื่นชม หรือการให้ข้อมูลผลลัพธ์ที่สำเร็จ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของทุกบทบาทในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560) ที่พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับของการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมนอกเหนือจากงานประจำของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงกระบวนการ วิธีการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นชินในการทำงานร่วมกัน และเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา จวนรุ่ง (2564) โดยพบว่า บทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านเขว้า 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ประกอบด้วย 22 แนวทาง โดยผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญมาทำการอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีจำนวน 4 แนวทาง ประกอบไปด้วย สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการระดมความคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็น และร่วมเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุ ความต้องการจำเป็นในการวางแผนดำเนินโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้รับทราบถึงแผนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธยา จวนรุ่ง (2564) ซึ่งพบว่า บทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารคือต้องให้ความสำคัญในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จัดลำดับความสำคัญของงานในโครงการต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมาย โดยนำแนวคิดและหลักการทฤษฎีใหม่ ๆ ไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีจำนวน 4 แนวทาง ประกอบไปด้วย สถานศึกษาควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันกำหนดเป้าหมายแผนการทำงาน ส่งเสริมให้มีการจัดประชุม PLC ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้รับรู้ถึงข้อมูล รับรู้ถึงเหตุและผลของการตัดสินใจในการดำเนินงานก่อนที่จะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชญาภาญจน์ ศรีเนตร (2565) พบว่า กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) กลยุทธ์วางแผนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมการตัดสินใจร่วมกัน 3) กลยุทธ์พัฒนาการดำเนินงานร่วมกัน 4) กลยุทธ์ติดตามประเมินผลร่วมกัน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีจำนวน 4 แนวทาง ประกอบไปด้วย สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการ วิธีการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นชินในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมนอกเหนือจากงานประจำของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรภาพ นาคคนชม (2564) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกอบด้วย 1.ครูได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย 2.ครูมีส่วนร่วมในการทำ

กิจกรรมด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ และ 3.ครูมีการบูรณาการการทำงานในทิศทางเดียวกันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีจำนวน 4 แนวทาง ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับข้อเท็จจริง ข้อผิดพลาด ข้อเสนอแนะในผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและพร้อมแก้ปัญหาตามแนวทางที่ได้วางแผนปฏิบัติร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาได้ ส่งเสริมให้มีการ PLC เพื่อรับทราบถึงผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงานและทำความเข้าใจในเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ ผู้บริหารควรส่งเสริม ชมเชย ชื่นชม หรือการให้ข้อมูลผลลัพธ์ที่สำเร็จ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของคุณภาพในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย อุตทาสา (2563) พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ประเด็นการได้ประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กร “สืบทอด สืบสาน ส่งผ่าน สร้างผู้นำ” ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ครูและบุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนนำประโยชน์ที่ได้จากทุกกิจกรรมมาพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพมากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีจำนวน 6 แนวทาง ประกอบด้วย สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น สถานศึกษาจัดทำแผนนิเทศภายในสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการประเมิน เพื่อจะได้ร่วมกันประเมินผลได้ตามสภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติชัย สังข์จันทร์ (2563) ซึ่งพบว่า กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1.กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการวิเคราะห์ 2.กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการวางแผนพัฒนา 3.กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการนำไปสู่การปฏิบัติ 4.กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการประเมินและควบคุม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในสภาพปัจจุบันพบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ได้ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กของ กระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับโรงเรียนได้รับการดูแลส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ บริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กจากสำนักงานเขตพื้นที่ด้วยดีเสมอมา ซึ่งอาจกล่าวได้ สรุพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสพ.ลำปางเขต 1 มีสภาพการ ดำเนินการในปัจจุบันอย่างประสิทธิผล และอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังข้อค้นพบการศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ที่พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการ การศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสพ.ลำปางเขต 1 สามารถดำเนินการบรรลุ วัตถุประสงค์และมีผลการดำเนินงานอย่างประสิทธิผล แต่ยังไม่ถึงระดับประสิทธิภาพ อาจเป็น เพราะยังคงประสบปัญหาหรือข้อจำกัดบางประการ จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กยังคงมีความ ต้องการให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความชัดเจนหรือมีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วย ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมคิดริเริ่ม ร่วมพิจารณาตัดสินใจช่วยเหลือ สนับสนุน เสนอแนะ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมมือรับผิดชอบ และทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันกับงานหรือ รู้สึกการเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกันมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภักดิ์ เพชรพูล. (2557). *ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เกียรติชัย สังข์จันทร์. (2562). *กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 13(1), 119-134
- เกียรติพงษ์ อุดมชนะธีระ. (2565). *BA การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประโยชน์ที่มี: การบริหารแบบมี ส่วนร่วมและการกระจายทรัพยากร*. <https://www.iok2u.com/> BA การบริหารแบบมี ส่วนร่วมประโยชน์ที่มี: การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการกระจายทรัพยากร.

- ชญากาญจน์ ศรีเนตร. (2565). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เจริญพร มะละเจริญ. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับบทบาทการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วัลลี ธนะขวิ้ง. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในเครือข่ายที่ 53 สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สิทธิชัย อุตทาสา. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สุวิมล ว่องวานิช. (2557). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 17). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธยา จวนรุ่ง. (2564). บทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านเขว้า 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 (2563). แผนการจัดตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โรงเรียนขนาดเล็ก. <https://www.lpg1.go.th/>
- _____. (2567). แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2567 -2570. <https://www.lpg1.go.th/แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2567 -2570>
- อมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาฉิม. (2560). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9, (มกราคม – มิถุนายน) : 299.